

B**AJALOO**

ja

B**KODANIKUÕPETUSE TEST**

Koostanud Tartumaa kooliõnnik

G. Reial.

Õpilase nimi: *August Mäng*

Millal sündinud:

Kooli nimetus:

Klass:

Tänane kuupäev:

Vihku mitte enne avada, kui kästakse!

Selles vihkus on rida küsimusi ajaloo ja kodanikuõpetuse alalt. Iga osa all leiad juhiseid ja näiteid. Loe nad enne tööle asumist tähelepanelikult läbi. Töö ajal ei tohi midagi enam küsida.

Testi täitmiseks on aega 60 minutit. Kui suudad lõpetada töö varemalt, siis vaata järele, kas kõik ülesanded on lahendatud õieti. Töö lõpetatud ja kontrollitud, anna vihk õpetaja kätte.

Oota veel, kuni kästakse tööle asuda.

Testi osad	Õlgeld vastuseid	Vale vastuseid	Vastamata	Arvestatud punkte
Test № 1				
Test № 2				
Test № 3				
Test № 4				
Test № 5				
Test № 6				
Kokku				
$\frac{\%}{\%}$				

TEST NR. 1.

Allpool järgnevad laused, millest osa on õiged, osa valed. Kui lause on õige, siis kirjuta sulgudesse lause lõpul „õige“; kui lause ei ole õige, kirjuta „vale“.

Näited.

1. Prantsusmaal puudusid enne revolutsiooni isikuvabadused . . . (õige)
2. Eesti Rahva Muuseum asub Tallinnas (vale)

1. Esimesed terariistad valmistati terasest (vale) +
2. Kiviajal sai inimene ülalpidamist peamiselt põlluharimisest . . . (õige) -
3. Delfoi oraakel oli kreeklaste ülempreester (õige) -
4. Caesar surmati vabariigi vastaste poolt (õige) -
5. Katalaania lahingus kaotasid hunnid (vale) -
6. Vasall sai maa oma isandalt pärisomanduseks (vale) +
7. Enne sakslaste tulekut meie maale ei tuntud meil rauda . . . (õige) -
8. Maailma ümbrises telliskivist müür (vale) +
9. Rootsi ajal oli meie maal valitsemas luteri usk (õige) +
10. Rootsi ajal tagastatud mõisad jagati suuremalt osalt talupoegade vahel (vale) +
11. Liivimaa maapäev ei pooldanud mõisate tagastamist () -
12. Rootsi ajal asutatud vaimuliku ülemkohtu nimi oli konservatoorium (vale) +
13. Rootsi ajal anti talupoegadele õigus vilja linna müüa (õige) +
14. Peeter I asutas Peterburi linna (õige) +
15. Vana korra Prantsusmaal lõpetasid Asutava Kogu 4. augusti õöl tehtud otsused (õige) +
16. Prantsuse revolutsiooni algmomenndiks loetakse Bastille'i langemist (õige) +
17. Revolutsioonilist liikumist Prantsusmaal toetas Inglismaa . . . (vale) +
18. Napoleon vabastas India Inglismaa võimu alt (vale) +
19. Pärast Moskva langemist palus keiser Aleksander Napoleonilt rahu (vale) +
20. Napoleon võitis kuulsal Waterloo lahingu (õige) +
21. Pärisorjuse ajal võis talupoeg vabalt oma elukohta muuta . . . (vale) +
22. Pärisorjuse kaotamisega vabanesid talupojad mõisamaksudest . . (õige) -
23. Talupojad võtsid teoorjuse ajal osa maapäevast ühes mõisnikkudega (vale) +

24. Priikslaskmise järele omandas talupoeg jahipidamise, viinapõletamise ja kõrtsiasutamise õiguse (õige) -
25. Teoorjuse ajal kandsid mõisnikud teetegemise ja käudiskäimise kohustusi ühtlaselt talupoegadega (vale) +
26. Teoorjuse ajal elati rehetares (õige) +
27. C. R. Jakobson nõudis teoorjuse kaotamist (õige) -
28. 1866. a. vabanes vallaomavalitsus mõisniku eestkoste alt () -
29. Garibaldi on Itaalia rahvuskangelane (õige) +
30. Saksa tolliliit tekkis pärast üksikute riikide ühinemist (õige) -
31. 17. oktoobri manifest keelas ära koosolekute pidamise ja selt-side asutamise (õige) -
32. 20. sajandi alul hakkas meil kiiresti arenema karjakasvatamine ja ühispiimatiliste asutamine (õige) +
33. Maailmasõda algas Austria sõjakuulutamisega Serbiale (õige) +
34. Üheks saksa okupatsioonivägede Eestist lahkumise põhjuseks oli revolutsioon Saksamaal (vale) -
35. Sõda langesvääriga oli õhutatud meie maalt põgenenud balti parunite poolt (õige) +
36. Viimases Vabadussõjas jäi Läänemaa vaenlastest puutumata . . . () -
37. Paju lahing oli Valgamaal (vale) -
38. Asutav Kogu algas tööd enne Vabadussõja lõppu () -
39. Rahvasteliidu istungeid peetakse Genfis (õige) +
40. Rahukohule alluvad nõudmised, mille väärtus ei ulatu üle 1000 krooni (õige) +
41. Riigikogu liikmed valitakse avalikul hääletusel (õige) +
42. Riigikogu on seadusandlik asutus (õige) +
43. Eestis on kodanikud seaduse ees ühetasolised (õige) +
44. Eestlased kuuluvad soome-ugri rahvaste peresse (õige) +
45. Haiguse tagajärjel viidetud koolipäevade eest maksavad õpilased trahvi (õige) -
46. Vallavolikogu koosolekuid juhatab vallavanem (õige) +
47. Riigikogu koosolekuid juhatab riigivanem (õige) -
48. Maksustamisseadusi ei saa panna rahvahäletusele (vale) -
49. Eesti riigilipus on sinine värvus ülemisel äärel (õige) +
50. Riigikohus asub Tallinnas () -

TEST NR. 2.

Järgneval lauselis on igädhes vahele jäetud üks sõna, mille kohta märgitud (...). Kirjuta see puuduv sõna klambrisette lause lõpul.

Näiteid.

1. Rootsi ajal valitses meie maal (...) põllu süsteem (...) kolme)
 2. Tartu langes enamlaste kätte 22. dets (...) aastal (...) 1918.)
-
1. Kreeka-Pärsia sõjas sai suurematuks Sparta kuninga (...) nimi (...) Leonidas.)
 2. Kreekamaa suurim kõnemees oli (...) Aristoteles.)
 3. Rahvasterändamisele pani aluse (...) päälätung Euroopasse (...) kumide.)
 4. Muistsete eestlaste peatööks oli (...) põllukultuur.)
 5. Piiskopp Albert asutas (...) ordu (...) Moogimäe.)
 6. Võitluseks sakslastega püüdis eestlasi koon-dada vanem (...) vanemad.)
 7. Kauge meresõit sai võimalikuks (...) leiu-tamise järele (...) kompass.)
 8. Reformatsiooni algatajaks Saksamaal oli (...) Luther.)
 9. Gustav Vasa vabastas Rootsimaa (...) riigi võimu alt (...) Taani.)
 10. Mõisate tagastamine Liivimaa oli Rootsi kuninga (...) valitsuse ajal (...) Gustav Adolf.)
 11. Tartu Ülikool asutati kuningas (...) käsu põhjal (...) Gustav Adolf.)
 12. Talupoegade kohustiste kindlaksmäära-miseks seati Rootsi ajal sisse (...) raama-tud (...) vaku.)
 13. Eesti rahvakooli rajajaks oli (...) Forssman.)
 14. Põhjasõjas võitlesid Rootsi vastu Vene-maa, Poola ja (...) Taani.)
 15. Rootsi valitses Põhjasõja ajal (...) Karl XII.)
 16. Käsu Hansu nutulaul räägib (...) linna hukkumisest Põhjasõja ajal (...) Tartu.)
 17. Põhjasõda lõppes (...) rahuga (...) sõraski püüdis rahustada.)
 18. Poltaava lahingus purustati (...) väed täie-likult (...) Rootsi.)

19. Prantsusmaal maksid enne revolutsiooni kõrgeid makse linnakodanikud ja (...) talupojad.)
20. Et piirata väliskaubade sissevedu, võeti Prantsusmaal XVIII sajandil tarvitusele (...) kaitsetoll.)
21. Pärast Napoleoni saatmist Elba saarele pi-dasid liitriikide esindajad kongressi (...) linna (...) Niimi.)
22. Päriskorjuse ajal oli eesti talupoeg kõige oma varandusega (...) omandus (...) mõisnik.)
23. Eestlased vabanesid pärisorjusest keiser (...) valitsuse ajal (...) Alexander I.)
24. Päriskorjuse kaotamisel jäi maa (...) oman-duseks (...) talupoegade.)
25. Päriskorjuse järgnes (...) orjuse aeg (...) too.)
26. Teorjuse ajal tarvitati ruumide val-gustamiseks (...) (...).)
27. Tähtsam talupoegade rahutus Eestimaa teorjuse ajal oli (...) sõda (...) valdada.)
28. Eestist väljarändamise üheks olulisemaks põhjuseks XIX sajandi viimasel kolman-dikul oli (...) puudus (...) maa.)
29. Talupoja tähtsamaks sissetulekuallikak-talude päriks ostmise alul oli (...) kas-vatamine (...) linna.)
30. Tööstuslik revolutsioon sai alguse (...) maal (...) Inglise.)
31. Esimene Eesti üldlaulupidu peeti (...) lin-nas (...) Tartu.)
32. XIX sajandi lõpul astus ametiasutistes ja koolides saksa keele asemele (...) keel (...) vene.)
33. Eesti Rahva Muuseum asutati (...) kogu-miseks ja hoidmiseks (...) apollosti püüdis omavõrra.)
34. XX sajandi alul ehitati Tartu eesti teatri-hoone (...))
35. 1918. a. moodustatud päästekomiteesse kuu-lusid Päts, (...) ja Konik (...) Niimi.)
36. Eesti kuulutati iseseisvaks 24. veebr. (...) aastal (...) 1918.)
37. Enamlaste väed tungisid Eestisse kahes suunas, Pihkva ja (...) kaudu (...) Narva.)
38. Eesti soomusrongide looja oli (...) Pitkan.)

39. Sõjas landesvääriga jõudsid meie väed kuni (...) linnani (...) *Liiva* +
40. Eesti Asutav Kogu astus kokku 23. apr. (...) aastal (...) *1920* -
41. Eesti-Vene rahuleping kirjutati alla (...) aastal (...) *1920* +
42. Tartu rahulepingu sõlmimisel oli Eesti rahusaatkonna juhatajaks (...) *Gen. Bria* +
43. Häälõiguse omandab Eesti kodanik (...) aastaseks saades (...) *20* +
44. Eesti Vabariigi Valitsus kutsutakse ametisse (...) poolt (...) *riigivõim* +
45. Algkoolide-seaduse andis välja (...) *Asutav Kogu* +
46. Gümnaasiumikursus kestab (...) aastat (...) *5* +
47. Eesti omavalitsuse üksusteks on alev, maakond, linn ja (...) *alla* -
48. Eestis on üldse (...) maakonda (...) *11* +
49. Vallavolikogu valitakse (...) aastaks (...) *4* +
50. Missuguse tööga elatub suurem osa Eesti kodanikke? (...) *põllutööga* +
51. Avaliku julgeoleku eest hoolitseb (...) *politsei* +
52. Vabariigi Valitsus koostub riigivanemast ja seitsmest (...) *ministrit* -
53. Maomavalitsuse organiteks on maavalitsus ja (...) *maavalitsus* +
54. Koolikohustus kestab kuni algkoolikursuse lõpetamiseni või lapse (...) aastaseks saamiseni (...) *16* +
55. Eesti Vabariigi põhiseadus võeti vastu ja pandi maksma (...) poolt (...) *rahva* -
56. Põhiseaduse järele on riigivõim Eestis (...) *raha* +
57. E. V. põhiseaduses on nähtud kolm valitsemisviisi haru: kohtuvõim, täidesaatev võim ja (...) *seadusandlik* +
58. Põhiseadust saab muuta ainult (...) teel (...) *arvamusel* +
59. Riigi eelarve seaduspärase ja otstarbekohase täitmise järele valvab (...) *rahva* -
60. Eesti Vabariigi Valitsuse võimupiirid määrab kindlaks (...) *riigivõim* -

TEST NR. 3.

Kirjuta iga sündmuse järele sulgudesse sündmust põhjustanud asjaolu number.

Näiteid.

Põhjused.	Sündmused.
1. Rootsi valitsuse alla sattumine.	1. Väljarändamine (2)
2. Maa puudus.	2. Eestlaste seisundi parandamine XVII sajandil (1)
Põhjused.	Sündmused.
1. Vene tung Läänemere kaldale.	1. Jüriöö mäss (2) -
2. Raske teoorjus.	2. Talupoegade seisundi parandamine (7) +
3. Mõisnikkude püüe oma eesõigusi uuesti maksma panna.	3. Mõisate tagastamine (3) -
4. Majanduslik võitlus suurriikide vahel.	4. Põhjasõda (4) +
5. Eestlaste raske seisund XIV sajandil.	5. Suur prantsuse revolutsioon (8) +
6. Rootsi riigivõlgade kasvamine.	6. Napoleoni sõjakäik Egiptusse (9) +
7. Vakuraamatute sisseadmine.	7. Talupoegade rahutused Eestis teoorjuse ajal (2) +
8. Linnakodanikkude ja talupoegade raske seisund.	8. Koolides vene õppekeele maksmapanek (10) +
9. Tahe nõrgendada Inglise võimu.	9. Maailmasõda (4) +
10. Püüe eestlasti venestada.	10. Sõda landesvääriga () -

TEST NR. 4.

Kirjuta iga sündmuse järele sulgudesse selle ajaloolise perioodi number, millel aset leidis sündmus.

Näiteid.

Meie ajaloo perioodid.	Sündmused.
1. Rootsi aeg.	1. Narva-Tallinna raudtee ehitamine (2)
2. Vene aeg.	2. Ouekohtu asutamine (1)
Meie ajaloo perioodid.	Sündmused.
1. Muistse iseseisvuse aeg.	1. Luteri usu tulek Eestisse (5) -
2. Ordu aeg.	2. Teoorjuse kaotamine (4) -
3. Poola aeg.	3. Tartu linna asutamine (4) +
4. Rootsi aeg.	4. Esimeste rahvakoolide asutamine meie maal (6) -
5. Vene aeg.	5. Esimese eesti rahaasutise asutamine (6) -
6. Iseseisvusaeg.	6. Jüriöö mäss (2) +
	7. Mahtsa sõda (2) -
	8. Pärissõjuse kaotamine (4) -
	9. Tartu Ülikooli asutamine (4) +
	10. Madisepäeva (Paala) lahing (1) +

TEST NR. 5.

Kirjuta iga sündmuse järele sulgudesse aasta-arv, millal aset leidis sündmus.

Näiteid.

1. Mahtra sõda (1858.)
2. Riia linna asutamine (1201.)

1201, 1217, 1561, 1629, 1632, 1684, 1700, 1721, 1789, 1819, 1856, 1857, 1862, 1917.

1. „Kalevipoja“ ilmumine (1862-1863) +
2. „Perno Postimees“ hakkab ilmuma (1857) +
3. Uusikaupungi rahu (1121) +
4. Pärisorjuse kaotamine Liivimaal (1819) +
5. Eestimaa talurahvaseadus (1856) +
6. Põhjasõja algus (1700) +
7. Õpetajateseminari asutamine Piiskopi mõisas (1684) +
8. Paala (madisepäeva) lahing (1217) +
9. Suure prantsuse revolutsiooni algus (1789) +
10. Altmargi rahu (1629) +

TEST NR. 6.

Kirjuta iga sündmuse, teene või teose järele sulgudesse isiku nime juures olev number, kelle ajal või algatusel aset leidis sündmus või kes on teose autor.

Näiteid.

1. Karl XII.	1. Õpetajateseminari asutaja Piiskopi mõisas (2)
2. Forselius.	2. Narva vallutaja Põhjasõja ajal (1)
1. C. R. Jakobson.	1. Aurumasina leiutaja (0) +
2. Konst. Päts.	2. Eestlaste vabastaja pärisorjusest (8) +
3. Karl Marx.	3. „Kalevipoja“ autor (4) +
4. Ed. Wilde.	4. „Sakala“ asutaja (2) -
5. Marconi.	5. Saksamaa ühinemise tegelik juht (3) -
6. K. Einbund.	6. Sotsialismi põhjendaja () -
7. Fr. R. Kreutzwald.	7. Majanduslikule tegevusele õhutaja XX sajandi alul (10) -
8. Aleksander I.	8. „Mahtra sõja“ autor (4) +
9. James Watt.	9. Riigikogu esimees (6) +
10. Bismarck.	10. Traadita telegraafi leiutaja (5) +

+ 105

- 45

(R)